

Міністерство освіти і науки України
Сумська обласна рада
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
СУМСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ
ОСВІТИ

СХВАЛЕНО
Вченою радою КЗ СОІППО
Протокол № 8 від 29. 09. 2022 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ КЗ СОІППО від 04.10.2022 № 116-ОД
В.о. ректора КЗ СОІППО
 Юрій НІКІТІН

**ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ АКАДЕМІЧНИХ, НАВЧАЛЬНО-
МЕТОДИЧНИХ ТА НАУКОВИХ ТЕКСТІВ НА НАЯВНІСТЬ
ПЛАГІАТУ**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Порядок перевірки академічних, навчально-методичних та наукових текстів на наявність плагіату (далі – Порядок) розроблений відповідно до Законів України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII (редакція від 24.09.2022 № 2457-IX), «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (редакція від 16.09.2022 № 2471-IX), «Про наукову і науково-технічну експертизу» від 10.02.1995 № 52/95-ВР (редакція від 16.10.2020 № 124-IX), «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 № 3793-VII (редакція від 05.01.2022 № 1965-IX), Цивільного кодексу України від 16.01.2003 № 435-IV (редакція від 01.08.2022 № 1591-IX), Рекомендацій щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, наукових доповідях, статтях тощо) (лист МОН від 15.08.2018 №1/11-8681), Положення про академічну доброчесність науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти, Кодексу академічної доброчесності Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (далі – Інститут, КЗ СОШПО), Положення про Комісію з питань академічної доброчесності, Положення про запобігання та порядок виявлення академічного плагіату, Статуту Інституту, інших нормативно-правових актів, з метою запобігання плагіату (текстових запозичень) у наукових, науково- та навчально-методичних працях працівників Інституту та академічних текстах здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти.

1.2. Порядок є складовою нормативної бази системи внутрішнього забезпечення якості освіти у Комунальному закладі Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

1.3. Мета.

1.3.1. Урегулювання процедури виявлення та запобігання плагіату в наукових, науково- та навчально-методичних працях працівників Інституту.

1.3.2. Урегулювання процедури виявлення та запобігання плагіату в курсових та магістерських роботах здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти.

1.3.3. Підвищення якості наукової та навчально-методичної роботи педагогічних та науково-педагогічних працівників Інституту.

1.3.4. Сприяння впровадженню практики належного цитування.

1.3.5. Дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальної власності інших осіб.

2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

2.1. *Автор* – фізична особа, творчою працею якої створено твір, науковий доробок.

2.2. *Академічна доброчесність* – сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

2.3. *Академічний плагіат* – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

2.4. *Етика академічних взаємовідносин* – сукупність встановлених і визнаних освітньою та науковою спільнотами правил моралі здобувачів вищої освіти, працівників Інституту.

2.5. *Ілюстративне запозичення* – відтворення ілюстрації з першоджерела.

2.6. *Науковий результат* – нове наукове знання, одержане в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень та зафіксоване на носіях інформації. Науковий результат може бути у формі звіту, опублікованої наукової статті, наукової доповіді, наукового повідомлення про науково-дослідну роботу, монографічного дослідження, наукового відкриття, проєкту нормативно-правового акту, нормативного документа або науково-методичних документів, підготовка яких потребує проведення відповідних наукових досліджень або містить наукову складову, тощо.

2.7. *Оприлюднення твору* – здійснена за згодою автора чи іншого суб'єкта авторського права і (або) суміжних прав дія, що вперше робить твір доступним для публіки шляхом опублікування, публічного виконання, публічного показу, публічної демонстрації, публічного сповіщення тощо.

2.8. *Парафраза* – переказ, виклад першоджерела своїми словами.

2.9. *Першоджерело* – безпосереднє джерело певних відомостей або оригінальна основоположна праця (опублікований текст інших авторів), що містить первинну інформацію.

2.10. *Потенційний конфлікт інтересів* – наявність в особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або вчинення чи не вчинення дій під час виконання зазначених повноважень.

2.11. *Самоплагіат* – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

2.12. *Твір (робота, матеріал)* – інформація, як результат наукової чи навчально-методичної діяльності конкретної особи (чи у співавторстві), представлена на паперових носіях або в електронному вигляді в мережі Інтернет (монографія, підручник, навчальний посібник, стаття, тези, препринт, бюлетень, методичні рекомендації, автореферат і рукопис дисертації (дисертаційна робота), магістерська чи бакалаврська робота, курсова робота чи проєкт, реферат, есе, контрольна робота, електронна презентація тощо).

2.13. *Текстове запозичення* – дослівне відтворення тексту першоджерела.

2.14. *Унікальність тексту твору (роботи, матеріалу)* – наявність у творі (роботі, матеріалі) текстів, таблиць, ілюстративних матеріалів, в якій відсутні текстові запозичення та парафрази.

2.15. *Цитата* – порівняно стислий уривок із літературного, наукового чи будь-якого іншого (у тому числі оприлюдненого у мережі Інтернет) твору, що використовується, із обов'язковим посиланням на його автора й джерело цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими власні твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

2.16. *Унікальність твору (роботи, матеріалу)* – співвідношення (у відсотках) матеріалу, що не має збігів з іншими публікаціями, до загального обсягу матеріалу.

3. ВИДИ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

Академічним плагіатом є:

3.1. Відтворення в тексті наукових, науково- та навчально-методичних праць працівників Інституту, курсових та магістерських (наукових) роботах здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти (із коментарями, примітками, бібліографією, переліком джерел, додатками до основного тексту) без змін, із незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.

3.2. Відтворення в тексті наукової, науково- або навчально-методичної праці працівника Інституту, курсової або магістерської (наукової) роботи, повністю або частково, тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.

3.3. Відтворення в тексті наукової, науково- або навчально-методичної праці працівника Інституту, курсової або магістерської (наукової) роботи наведених в іншому джерелі цитат із третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата.

3.4. Відтворення в тексті наукової, навчально- або науково-методичної праці працівника Інституту, курсової або магістерської (наукової) роботи наведеної в іншому джерелі інформації (крім загальновідомої) без вказування на те, із якого джерела взята ця інформація.

3.5. Відтворення в тексті наукової, науково- або навчально-методичної праці працівника Інституту, курсової або магістерської (наукової) роботи оприлюднених творів мистецтва без зазначення авторства цих творів.

4. ПЕРЕЛІК РОБІТ, ТЕРМІНИ ЇХ ПЕРЕВІРКИ НА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ

4.1. У Інституті перевірку на академічний плагіат підлягають:

– навчальні (курсів роботи, проекти тощо) та кваліфікаційні роботи здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти;

– навчально- та науково-методичні праці (підручники, навчальні посібники, конспекти лекцій тощо);

– монографії, наукові, навчально- та науково-методичні роботи, що вимагають рекомендації науково-методичної та вченої рад Інституту до друку (друку та практичного використання);

– власні методичні розробки педагогічних працівників-претендентів на присвоєння педагогічного звання «методист», що подаються на розгляд експертних груп, комісії з метою схвалення (відповідно до Положення про атестацію педагогічних працівників).

4.2. Терміни перевірки вказаних робіт наступні:

– для монографій, підручників, посібників та інших науково- та навчально-методичних робіт – за тиждень до засідання експертної комісії науково-методичної ради Інституту;

– курсових та дипломних робіт здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти – за 10 днів до засідання кафедри, на якому розглядається питання щодо рекомендації роботи до захисту;

– наукових статей і тез доповідей – протягом 10 днів після подання до редакційної колегії або організаційного комітету конференції, іншого науково-практичного заходу.

4.3. Перевірку наукових, навчально- та науково-методичних праць працівників Інституту здійснюють відповідальні особи, які призначаються завідувачем кафедри або відділу.

4.4. Безпосередньо попередню перевірку курсових та дипломних робіт здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти здійснюють їх наукові керівники.

4.5. Перевірка на академічний плагіат здійснюється перед представленням матеріалів робіт для розгляду на засіданні кафедри, відділу.

4.6. Перевірка наукових, навчально- та науково-методичних праць працівників Інституту, курсових та магістерських робіт здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти проводиться за допомогою спеціалізованої програми перевірки на наявність академічного плагіату, рекомендованої МОН.

4.7. Програмно-технічні засоби перевірки на академічний плагіат (антиплагіатна програма) є допоміжним засобом перевірки робіт на предмет виявлення фактів та обсягу неправомірних запозичень у поданій роботі.

4.8. Роботи, що підлягають перевірці на плагіат, надаються авторами в електронному вигляді у представлених форматах: *.doc, *.docx.

5. ПЕРЕВІРКА КУРСОВИХ ТА ДИПЛОМНИХ РОБІТ ЗДОБУВАЧІВ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

5.1. При написанні курсових та магістерських робіт відповідальна особа за дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти – науковий керівник.

5.2. Перед перевіркою роботи на плагіат КЗ СОППО та допуском до захисту курсових та магістерських робіт науковий керівник, який відповідає за запобігання плагіату в кваліфікаційній роботі, попередньо перевіряє

оригінальність електронних версій текстових документів із встановленням рівня оригінальності тексту й самостійності виконання.

5.3. Науковий керівник, який виявив неприйнятний відсоток оригінальності в курсовій або магістерській роботі, попереджає про це магістранта й виносить рішення про недопущення до захисту та відправку матеріалів на доопрацювання, а в разі незгоди магістранта – інформує службовою запискою завідувача кафедри та проректора з наукової роботи.

5.4. Кваліфікаційна робота, яка не пройшла перевірку на плагіат не допускається до захисту.

5.5. Перевірка кваліфікаційних робіт на плагіат здійснюється одноразово на безоплатній основі представником випускаючої кафедри КЗ СОІППО, який має доступ до програми перевірки.

5.6. Повторна перевірка курсової або магістерської роботи виконується КЗ СОІППО за плату, встановлену за подібний вид робіт.

5.7. Результати перевірки на академічний плагіат оформлюються коротким та повним звітами, протоколом аналізу звіту подібності та протоколом перевірки роботи.

5.8. Якщо кваліфікаційна робота була на доопрацюванні, її знову перевіряють, а рівень запозичень не зменшився, то робота передається на розгляд Комісії з питань академічної доброчесності, яка приймає остаточне рішення щодо факту порушення / непорушення академічної доброчесності.

5.9. Виконання відповідальними особами перевірки рукописів на виявлення ознак плагіату здійснюється у межах загального навантаження науково-педагогічних працівників.

6. ПЕРЕВІРКА НАУКОВИХ, НАВЧАЛЬНО- ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ ПРАЦІВНИКІВ ІНСТИТУТУ

6.1. Монографії, наукові, навчально- та науково-методичні роботи, що вимагають рекомендації вченої ради Інституту до друку (друку та практичного використання) мають бути перевірені на наявність у них академічного плагіату перед рекомендацією їх кафедрою або відділом до розгляду експертною комісією науково-методичної ради.

6.2. Перевірка рукописів монографій на академічний плагіат здійснюється за допомогою спеціалізованого технічного засобу перевірки на наявність академічного плагіату на основі відкритих інтернет-ресурсів та є обов'язковою умовою прийняття їх до розгляду науково-методичною та вченою радами.

6.3. Перевірка рукописів монографій, підручників та навчальних посібників проводиться автором, оформлюються протоколом аналізу звіту подібності з подальшим допуском матеріалів до друку, відправку матеріалів на доопрацювання або відхилення без права подальшого розгляду.

6.4. Результати перевірки на академічний плагіат враховуються при прийнятті кафедрою, відділом рішення про порушення клопотання щодо надання рекомендації монографії, підручника, навчального чи методичного посібника до друку (друку та практичного використання).

6.5. При вибірковій перевірці матеріалів на плагіат, відповідальна особа, яка виявила академічний плагіат (компіляцію) у творах, що є науковими роботами (монографія, підручник, навчальний посібник, стаття, тези, препринт тощо) службовою запискою повідомляє про це завідувача кафедри або відділу, а також проректора з наукової роботи.

6.6. Завідувач кафедри, відділу на підставі поданого звіту приймає відповідне рішення щодо подальшої процедури розгляду рукопису.

6.7. У випадку низького рівня оригінальності тексту поданого рукопису обов'язково проводиться його повторна перевірка після доопрацювання автором (авторами). Повторна перевірка (за встановленою процедурою) здійснюється в термін не більше 10 календарних днів із дня надходження виправленої версії рукопису.

6.8. Після завершення повного процесу перевірки текстів на плагіат, включаючи повторну перевірку, сформовані короткий та повний звіти, протокол аналізу звіту подібності та протокол перевірки роботи зберігаються у авторів, на кафедрі або у відділі.

6.9. Перевірку на академічний плагіат власних методичних розробок педагогів-претендентів на присвоєння педагогічних звань «методист» здійснюють секретарі експертних груп, експертної комісії.

7. КРИТЕРІЇ ОРИГІНАЛЬНОСТІ ТВОРІВ ТА УМОВИ ВИЗНАННЯ ЗАПОЗИЧЕНЬ ПРАВОМІРНИМИ

7.1. У системі запобігання академічного плагіату Інституту у якості критерію оригінальності наукових, навчально- та науково-методичних праць працівників Інституту, курсових та магістерських робіт здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти використовується показник рівня оригінальності тексту у відсотках, отриманий за допомогою програмно-технічних засобів перевірки на плагіат і зменшений на відсоток правомірних запозичень.

7.2. Виявлені у тексті роботи запозичення вважаються правомірними, якщо вони є:

- власними назвами – індивідуальними найменуваннями окремих одиничних об'єктів, у т.ч. найменуваннями установ, назвами праць, що досліджувалися в роботі, бібліографічними посиланнями на джерела та іншими усталеними словосполученнями, що характерні для певної сфери знань;
- належним чином оформлені цитування;
- самоцитування – фрагменти тексту, що належать автору поданої на перевірку роботи, опубліковані або оприлюднені в електронній формі ним в інших наукових роботах (наукових статтях, тезах конференцій тощо).

7.3. Для наукових, навчально- та науково-методичних праць працівників Інституту, курсових та магістерських робіт рекомендованою є наступна шкала оцінки залежно від коефіцієнта подібності у творі (табл. 7.3.1).

Таблиця 7.3.1. – Коефіцієнт подібності у творі

Для наукових, науково- та навчально-методичних праць, курсових, магістерських робіт здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти	Рівень оригінальності твору	Рекомендована дія
Не більше 20 %	Високий	Виявлені у роботі запозичення є сумлінними і не мають ознак плагіату. У зв'язку з чим, робота визнається самостійною і допускається до захисту.
Від 21 % до 50 %	Задовільний	Виявлені у роботі запозичення не мають ознак плагіату, їх кількість не викликає сумніву щодо цінності роботи та по суті є цитуванням. У зв'язку з чим, робота допускається до захисту.
Від 51 % до 90 %	Низький	Виявлені у роботі запозичення не мають ознак плагіату, але їх надмірна кількість викликає сумніви щодо цінності роботи по суті та відсутності самостійності її автора. У зв'язку з чим, робота потребує доопрацювання з метою обмеження кількості запозичень.
Понад 90 %	Неприйнятний	Виявлені у роботі запозичення є недобросовісними і мають ознаки плагіату, або в ній містяться навмисні спотворення тексту, що вказують на спроби приховування недобросовісних запозичень. У зв'язку з чим, робота не допускається до захисту.

8. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ

8.1. Учасники освітнього процесу несуть відповідальність за порушення академічної доброчесності відповідно до вимог законодавства України.

8.2. Відповідальність за якість наукових, навчально- та науково-методичних праць несуть їх автори.

8.3. Відповідальність за якість курсової та магістерської роботи й відсутність у ній академічного плагіату несе як здобувач вищої освіти, так і науковий керівник.

8.4. Встановлення факту низького відсотка оригінальності наукових, навчально- та науково-методичних праць працівників Інституту може бути підставою для відмови в прийнятті їх до розгляду або повернення на доопрацювання. Після доопрацювання й повторного подання – здійснюється повторна перевірка на наявність академічного плагіату.

8.5. Встановлення факту низького відсотка оригінальності магістерської роботи може бути підставою для відмови в прийнятті її до розгляду або повернення на доопрацювання. Після доопрацювання роботи здобувачем – здійснюється повторна перевірка на наявність академічного плагіату.

8.6. Факт академічного плагіату (компіляції) у наукових, навчально- та науково-методичних працях працівників Інституту, курсових або магістерських роботах здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти може бути встановлений або спростований Комісією з питань академічної доброчесності (далі – Комісія) за поданням проректора з наукової роботи.

8.7. На засідання Комісії запрошується особа, відносно якої розглядається питання щодо порушення академічної доброчесності. Про дату, час і місце проведення засідання особа, відносно якої розглядається питання про порушення академічної доброчесності, попереджається щонайменше за два дні.

8.8. Комісія надає можливість особі, відносно якої розглядається питання щодо порушення академічної доброчесності, ознайомитися з матеріалами щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подати до них зауваження, надати усні та/або письмові пояснення чи відмовитися від надання будь-яких пояснень.

8.9. Рішення комісії приймається відкритим голосуванням і вважається прийнятним, якщо за нього проголосувало більше половини присутніх на засіданні.

8.10. За результатом проведеного засідання Комісія готує висновок щодо підтвердження чи спростування факту порушення академічної доброчесності. За умови підтвердження факту порушення академічної доброчесності у висновку зазначаються пропозиції щодо вживання відповідних заходів. Особа, відносно якої розглядається питання про порушення академічної доброчесності, ознайомлюється із висновком Комісії. Висновок подається ректору Інституту для подальшого розгляду й прийняття рішення.

9. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

9.1. Порядок перевірки академічних, навчально-методичних та наукових текстів на наявність плагіату вводиться в дію наказом ректора на підставі рішення вченої ради Інституту.

9.2. Зміни та доповнення до Порядку перевірки академічних, навчально-методичних та наукових текстів на наявність плагіату вводяться в дію наказом ректора на підставі рішення вченої ради Інституту.